

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . 40 L — b.  
 Negyed évre 20 L — b.  
 Egy hónap . . 7 L — b.  
 Nyilvtér sora 6 L — b.  
 Hird. példány 3 L — b.

## SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik  
 hetenként kétszer:  
 csütörtökön és  
 vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
 Soseana Gen. Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diószegi Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.  
Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segéd-szerkesztő: Kovács J. István.

## A helyzet.

Ha a józan ész szerint fontolgatjuk a világhelyzetet, könnyű rájönni, hogy sokkal messzebb állunk a háborús bonyodalmaktól, mint ahogy azt hisszük, vagy hinni szeretik igen sokan. Igaz, hogy a Ruhrvidék lángokban áll, amennyiben az emberi szenvedélyek elég hevesen lángolnak és ezt a gyűlölettűz elég kitartóan szitogatja Poincaré, de a megbénított Németország minden keserősége mellett sem gondolhat ezidőszereint megtorlásra. Azt azonban hiába tagadnók, hogy a reváns megizmosítására és fenntartására Franciaország alkalmasabb kirándulást a német földre nem tehetett. De nem erről van szó, hanem arról, hogy Németországnak nincs más vigasztalása, mint a türelem.

A helyzet másik forró pontja Keleten van. A törökök között, kétségtelen, harcias a hangulat. Kemal pasa, Izmed pasa és sok, még sok pasa bátorsággal állanak a helyükön mindenféle angol flottatüntetés ellenére is. A görögöket is harcra tüzeli a harag és szegény. Mert a ravasz görögök eleinte sok győzelemről tudtak számot adni, de fordult a kocka és Kemal ugyancsak elpáholta őket. Most hát ugyancsak feszül a hur Keleten is. A háború kezdéséhez kedve egynek sincs. És meg vagyunk győződve, hogy mégis kötnek valamelyes békét, semhogy háborút viseljenek, még akkor se, ha Csicserin a török barátság érdekében üt a kardjára.

A nagyháború utóhulláma ez, amit Keleten és Nyugaton látunk s ha látszatra kedvezőtlen is, mégis azt hisszük, hogy a két tűzhullám nem csap össze, ha Keleten meg is lobbanna. Ez pedig annál hihetőbb, mert a középeurópai feszültség sokat engedett. Valamely megértése annak, hogy minden nemzetnek békére van szüksége, mind mélyebb gyökeret kezd verni nemcsak a néptömegek lelkében, hanem a nagyhangú és nagyképu diplomáciában. A helyzet lassanként szelidül s remélhetjük, hogy az új fordulat mégis csak a béke felé lesz, amitől ugyan még elég messze állunk.

## Lengyel hadüzenet Litvániának.

Berlinből jelentik, hogy hivatalos helyre érkezett jelentés szerint Lengyelország hadat üzent Litvániának.

A jelentés szerint Litvánia különböző helységeiben, így Kirbaty állomáson is falragaszokon kihirdették a lengyel hadüzenetet.

A falragaszok szerint Lengyelország már is megkezdte az előnyomulást.

Politikai körökben úgy vélekednek, hogy a hír valótlan, ámbar tény az, hogy a lengyel csapatok megkezdtek az előnyomulást. Hadüzenetről — mondja a hivatalos vélemény — nem lehet szó, csak arról, hogy Lengyelország előnyomulva, megszállja a neki ígért területeket.

A lengyel konfliktus nagy izgatottságban tartja a litván közvéleményt és hírek szerint a litván csapatok is elfoglalták állásaikat a semleges területen és egy nagykiterjedésű arcvonal számos pontján formális ütközetek fejlődtek ki. Párisból jelentik, hogy a szövetségesek a lengyel-litván háborúnak fenyegető hatása alatt elismerték volna Memel területe felett Litvánia szuverenitását. E hír azonban nem nyert hivatalos megerősítést. Minden esetre a legközelebbi napok döntő jelentőségűek, mert ha Lengyelország tényleg háborút kezd Litvániával, akkor Oroszország is meg fog indulni. A helyzetet komplikálja, hogy a legutóbbi időben forradalmi hírek jönnek a német megszállott területről, azaz a hátsó gondolat, hogy Oroszország számára is e vidék teljes forradalmasításával a középeurópai bonyodalomnak teljes kifejlődést engedjenek.

## „Törököt fogtak, de nem enged“

Konstantinápoly, febr. 19. Angorában a parlamenti körök izgalma növekszik. A szélsőséges politikusok Izmedet élesen támadják. Azt

vetik szemére, hogy a nemzeti paktumot meghaladó engedményeket tett. A nemzetgyűlésen élénk vita várható.

Lausanne, február 19. A szövetségesek azt remélték, hogy a béketervezet gazdasági részének revíziójával Kemal pasát engedékenységre bírhatják. A Konstantinápolyból érkező hírek azonban kétséget támasztanak az iránt, hogy Kemal megelégedne az eddigi engedményekkel.

## Életem.

## Szombati-Szabó István versei.

Kalácsa kiadása. Kolozsvár, 1922.

Fehér billentyűkre teszem az ujjaim és megütök egy akkordot. A hangok nyomán feléled bennem valami dal, majd visszazsong egy egész opera.

Néhány vers Szombati-Szabó István új könyvéből . . . felhangzik az akkord . . . és életre kel a háború előtti magyar költészet muzsikája.

Nem hibájául akarom ezt felírni Szombati-Szabónak. Nem. Ez csak annyit mond, hogy Szombati Szabó nem új ember. Versei, ha bele is fogóznak a mába, a maguk egészében mégis csak a Holnaposokkal megújódott magyar lírával kapcsolódnak össze. Poézisének fája abba a talajba gyökerezett, amelyből Babitsok, Kosztolányik, Somlyók szökeltek magasra.

Új könyvének minden sorából élém tárul kiforrottsága, érettsége. Mondanivalói határozottak. Nem gyakorlatozik. Erős, kissé kemény, de biztos kézzel rajzol. Képei plasztikusak és szépek.

Negyedik verseskönyve már Szombati-Szabó Istvánnak az „Életem.“ Három részre oszlik. Az első a „Széfa ciklus“ a Széfához

írt szerelmes versek gyűjteménye, — a második rész címe: „Életem“, a harmadiké: „Hitvallás messiások földjén.“ E két utóbbi ciklus címe a bennük felsorakoztatott versek tartalmát is meghatározza.

Legőszintébb, legmélyebből fakadó verseit a Széfa ciklusban találom. A Széfa-szerelem nem komédiázás, véres és igaz:

Oly szép vagy, mint egy boldog, hű mosoly,  
 Oly szép vagy, mint a májusi kalász,  
 Oly szép vagy, mint a részegnek a mámor  
 És mint a hegyek közt a völgy.

De közeleg a tél és

Elmulik minden.

Elszáll a nyár. És elrepül az ősz.  
 Mint him madár a nőstényt: üzik egymást  
 És láthatatlan szárnyon szállnak el  
 A levegőben, honnan egyre hull  
 Hullt tollazatjuk: a hervadt levél.

(Csak én nem tudok elszakadni tőled.)

A második részben foglal helyet a kötet leggyöngébb verse: *Viaskodás ön-magam ellen*, de egyszersmind a legtökéletesebb, szinte csodavers: az *Életem*. Szébbnél-szebb gondolatok halmozódása e költemény, akár tíz verset is meg lehetett volna írni belőle.



hetetlen, nem törődik azzal, hogy nekünk egyedeknek fáj-e ez az őrlés, meg sem kérdez bennünket, az Élet-ben mi oly parányok vagyunk, hogy kiáltásunkat meg sem hallja, talán épen az összesség nagy zugása miatt.

És mi oktan kérdezzük: Mi lesz?

Ha valamennyien, minden gyarlóságunk mellett, a „Mi lesz?” kérdésre adott üres jóslatok, egyéni látóköreink peremlein hullámzó eszmefuttatások és mindannyiszor negatív kombinációk helyett arra gondolnánk, — nem, hogy: mi lesz — hanem, hogy mit kellene és mit **kell** cselekednünk, hogy ez az elkerülhetetlen őrlődés minél enyhébben haladjon át közöttünk és velünk, akkor bizonyára a szemekben újra fölföl csillogna az életöröm, az arcokról az önbizalom sok-sok gondot, barázdát simitana el, mert újra visszatérne közénk a csüggedés, a szorvosnizmus, a tétlenség, a sáppadozás helyébe az egymás iránti *kötelességérzet*.

Sült galambok nem röpködnek már, az ölvetett kezek nyomában nem ringanak termő kalászkok, a sohajtozás közben legnemesebb indulataink maradnak parlagon, vagy hervadnak, tűnnek el nyomtalanul.

Ne várjunk Sámsonokat, kik a mindennapi élet oszlopait akarják rommá rázni, — ki, kifelé a begombolt tétlenségből, hi a kötelesség!

A kötelesség önönmagunkkal, a kötelesség embertársainkkal, a kötelesség társadalmi életünkkel és a szent kötelesség — gyermekeinkkel szemben.

És ennek a kötelességnek legelső megnyilvánulása, ennek a feltámadt férfias kötelesség tudásnak első sziklavára, örök alapköve, hogy nyíltan, őszintén, becsülettel egy táborba sorakozzunk.

Valakinek meg kell kezdenie.

Valakiknek eszébe kell jusszon, hogy addig, amíg széttagozódunk, szétforgácsolódunk, amíg bármilyen címen apró csoportokban igyekszünk különbséget tenni egymás között, amíg nem teszünk tanúságot arról, hogy mi egymásnak és egymással szemben kölcsönösen jót akarunk — addig méltán lehet arra a kérdésre, hogy: Mi lesz? — akként válaszolni, hogy: jaj nekünk! Pusztulunk. Veszünk!

### Teljes kapitulációt akar a francia.

Paris, febr. 20. A francia kormány semmi közvetítést sem fog elfogadni. Az egyellen meg-

oldás a francia kormány számára, hogy Németország feltétlenül kapituláljon.

Róma, febr. 18. A Giornale d'Italia jelenti: Párisban el vannak rá készülve, hogy a Ruhr-vidéki viszonyok még jobban elmérgesednek.

A franciák azt mondják: „De a franciák egynegyedórával tovább győzik, mint a németek.”

„Semmi sem térít el minket, mondta egy francia politikus, attól a szándékunktól, hogy leszámoljunk a helyzettel, mely ha tovább tart, legkésőbb öt év múlva új német-francia háborúra vezetne.”

### A készülő alkotmány-javaslat főbb szakaszai.

Az új román alkotmány-tervezetet jan. hó 27-én terjesztette a kormány a törvényhozás elé, melynek fontosabb rendelkezései a következők:

5. *szakasz*: A románok, népi eredetre, nyelvre és vallásra való különbség nélkül, a lelkiismeret szabadságának, az oktatás szabadságának, a sajtó szabadságának, a gyülekezés szabadságának, a gyűlés szabadságának és a törvényekben megállapított összes jogoknak örövendek.

6. *szakasz*: Jelen alkotmány és a politikai jogokra vonatkozó többi törvények határozzák meg azokat a feltételeket, amelyek a román minoltion kívül szükségesek a jogok gyakorlásához.

A nők polgári jogait polgári törvények fogják megállapítani a két nem tökéletes egyenlősége alapján.

Kétharmad többséggel megszavazott különleges törvények fogják meghatározni ama feltételeket, amelyek mellett a nők politikai jogokat gyakorolhatnak.

#### A honosítás.

7. *szakasz*: A vallási, felekezeti, népi és nyelvi különbözőség Romániában nem képezi akadályt a polgári és politikai jogok megszerzésének és azok gyakorlásának.

A honosítás a végrehajtó hatalom hatáskörébe esik.

Külön törvény fogja meghatározni ama feltételeket és eljárást, amelyekkel az idegenek a honosságot megszerzik.

#### Tulajdonjog.

18. *szakasz*: Az ingatlan és ingó tulajdon, a szellemi, irodalmi, művészi, ipari és általánosságban minden természetű tulajdon bizto-

sittatik, gyakorlását pedig törvények fogják szabályozni.

A közhatalóságnak, egy általános törvény alapján, jogában áll, hogy bármely ingatlan általánosan érdekekben hasznosítsa azzal a kötelezettséggel, hogy a felületen, épületekben és munkálatokban okozott károkat kártalanítja.

Senki vagyona ki nem sajátítható, csakis közhasznú ügy érdekében, igazságos és előzetes kártalanítás után.

Külön törvények fogják meghatározni a közhasznúság eseteit és a kisajátítás módját és eljárását.

19. *szakasz*: Bármilyen címen, csakis a románok szerezhetnek és tarthatnak meg Romániában falusi ingatlant. Az idegeneknek csakis ezen ingatlanok értékéhez lesz joguk.

#### Vallás.

23. *szakasz*: A lelkiismeret szabadsága teljes.

Az állam az összes felekezeteknek egyforma szabadságot és támogatást biztosít, a mennyiben gyakorlásuk nem ellenkezik a közrenddel, a jó erkölcsökkel és az állam szervezett törvényeivel.

Az orthodox keresztény vallásnak elsőbbsége van az államban, miután az a románok többségének a vallása.

#### A sajtó.

26. *szakasz*: Az alkotmány mindenkinek biztosítja azt a jogot, hogy gondolatát és véleményét szóban, írásban és sajtó útján közölje és nyilvánosságra hozza.

Az újságok és nyilvános közlések megjelenése nem rendelhető alá valamely hatóság előzetes engedélyének. Az újságíróktól, íróktól, kiadóktól, nyomdászoktól, könyvnyomatóktól semmiféle óvadékot kérni nem lehet.

Sem cenzura, sem az írárok és nyilvános közlések megjelenésére, eladására és szétosztására vonatkozó más előzetes rendszabály be nem hozható.

A sajtó sohasem lesz az ellenségeskedések uralma alá helyezhető.

Sem újságok, sem más nyilvános közlések felfüggeszthetők vagy betilthatók nem lesznek.

Béke idejében egyetlen egy törvény sem lesz hozható e kérdésben.

#### Közigazgatási bíróság.

108. *szakasz*: Semmilyen, közigazgatási bírósági hatáskörrel felruházott, külön hatóság nem szervezhető újra. A közigazgatási bíráskodás a bíróságok hatáskörébe esik, külön törvény szerint.

Jogának elismeréseért a bíróságokhoz fordulhat az, akinek jogait akár közhatalósági tényekkel, akár a törvényeket és rendeleteket lábbal tipró eljárással, akár azáltal sértették meg, hogy a közigazgatási hatóságok valamely jogra irányuló kérelem elbírálásánál rosszakaratot mutattak.

A bírói hatalom szervei ítéletet hoznak. Ha a ténykedés törvénytelen, azt megsemmisíthetik vagy megállapíthatják a sértett jogba való visszahelyezésig bekövetkezett polgári károkat, hatáskörük léven kártérítés megítélésére akár a bíróság elé idézett hatóság, akár a bűnös tisztviselő terhére.

Nem esik a bírói hatalom hatáskörébe a kormányzati és a katonai parancsnoki jellegű tények feletti ítélkezés, amelyeket a közhatalom a felségjogok folyamánként gyakorol.

#### Megyei és községi tanácsok.

109. *szakasz*: A megyei és községi intézményeket törvény szabályozza.

A megyei és községi tanácsok tagjait általános, egyenlő, közvetlen, titkos, kötelező és a kisebbségek képviselőit biztosító szavazati joggal fogják megválasztani. A törvény ezek számát hivatalbóli tagokkal kiegészítheti. Ezek száma a választott tagok együtödét meg nem haladhatja.

#### A zsidók honosítása.

133. *szakasz*: Ama zsidók, akik 1914. augusztus 2-án az Okiráltságban laktak és nem

#### Életem.

Ki költötte e furesa dalt?  
Ki töltötte e korcs italt?  
Kitől való e nyugtalan s csodás  
Fél-álmodás?

Ki szegte körül életem,  
Mint keszkenőt a széleken,  
Titokzatos, ördögös tükkel  
És torz betűkkel?

Bajjal s örömmel ki varrta?  
Hogy ilyen furesa, tarka-barka  
S hogy szem-fedőnek szebb legyen  
És rám vegyem?

Ki gondolá e zord mesét,  
Hogy álmát hessegesse szét?  
S adta mégis elrengetőnek  
Az ébredőnek?

Téglát téglára ki rakott,  
Hogy nem kent rá vakolatot?  
S vajjon kinek a lakó-háza,  
Hogy nincs váza?

Ki küldte ezt a levelet,  
Hogy nincsen benne üzenet?  
S ki az, aki mégis reája  
A választ várja?

Ki építé e templomot,  
Hogy rakott bele lim-lomot

S a harangjába kötni nyelvet  
Hogy elfelejtett?

Vajjon kié e kamra kincs,  
Hogy zárt ajtaján nincs gilincs?  
S a falba mért hogy ablakot  
Nem vágatt?

Ki az, ki virrasztani óhajt  
S a mécsbe nem töltött olajt?  
Világít így majd az talán  
Az asztalán?

E furesán hangzó éneket  
Azért dadogtam én neked:  
Vedd jobban szemre, Istenem,  
Az életem.

„Hitvallás messiások földjén”-ből *Vak Vazul panaszokdája, Magyar Gangesz és a Sülyedő gálya* a legjobbak.

Szombati-Szabónak hibája a hosszadalmasság. Néha sokáig variál, tulterhel a képek sokaságával, elfáraszt. Sok versének van ez ártalmára, melyekből, ha a fölösleget lecsapolta volna, értéküket kétszeresére emeli.

Az „Életem” kiállítás tekintetében egyike a legszebb, legkifogástalan könyveknek, melyek az utóbbi években nálunk megjelentek. Megrendelhető a szerzőnél, Lugoson.

E. Gy.



volt idegen állampolgárságuk, minden alakítás nélkül, teljes jogu román állampolgároknak ismertetnek el.

### Egy új törvényjavaslat

a külföldi állampolgároknak és intézményeknek lehetetlenné akarja tenni azt, hogy Romániában házakat vásároljanak. Csupán házhelyek vételét engedi meg oly kikötéssel, hogy két év alatt beépítendő.

## Székely nagyok.

### Kőrösi Csoma Sándor élete.\*)

Irt: Péter János dr.

(Befejezés.)

Maga Csoma Szótára előszavában kifejti, hogy tibeti nyelvi tanulmányainak folytatásában távolabbi céljának elérésére, t. i. a magyarok nyelvére és eredetére vonatkozó kutatásaira remél eszközt. Ennek hangsúlyozása mellett a sanskrit nyelv tanulmányozására óhajtott volna ráirányítani honfitársai figyelmét, ami szerinte sokkal hasznosabb a magyarokra, mint bármely más európai nemzetre nézve. A magyarok ugyanis nemzeti eredetük, szokásaik, viseletük és nyelvük érdekeit tekintve, dus aknát fognak találni tanulmányozásában, sőt szerinte a sanskrit nyelv alkata is nagyon párhuzamos a magyaréval.

Magyarországon 1835-ig semmi biztos hír nem volt Csomáról. Most műveinek megjelenése után a legmélyebb rokonérzés és érdeklődés támadt sorsa iránt.

A Magyar Tudományos Akadémia is szeretett volna tőle értékes tudósításokat kapni a magyarokra vonatkozó kutatásairól. Ezt a kívánságot — sajnos! — Csoma nem tudta kielégíteni. Ahelyett pénzkészletét, mely részben a Magyarországból eredő pénzküldeményekből származott, jótékonycélokra: alapítványokra visszaküldte a hazába, 200 aranyat a Tudományos Akadémiának, 140 darabot a nagyenyedi kollégiumnak, 100 at a kézdivásárhelyi katonai nevelő-intézetnek. 1836-ban ismét két pénzküldemény jutott Csomához, Döbrentei Gábor által 200, Nagyenyedről 450 arany. Ezen összegből 450 arannyal a nagyenyedi kollégiumhoz a Kenderessy-Csoma alapítványt létesítette.

1835-ben Csoma India északkeleti részébe indult, hogy tovább folytassa nyelvtudományi tanulmányait. Ezen alkalommal a sikkimi határ közelében volt és mintegy két évig, 1837. végéig tartózkodott azon a vidéken, idejét a bengali és sanskrit nyelv behatóbb megismerésének szentelve. Most éppen oly egyszerű, kevés igényű életmódot folytatott, mint korábban. Titaleyában egy angol őrnagy mindenáron megfélelőbb lakáshoz és jobb ellátáshoz akarja juttatni, de Csoma visszautasította az előzőkenységet, azt hozván fel okul, hogy a nép kerülni fogja, ha az előkelő angolokkal együtt látja, ami tanulmányainak kárára lenne.

Ezen útját befejezván, 1837. végétől 1842. elejéig, tehát négy éven át ismét Calcuttában tartózkodott, mint az Ázsiai Társaság (Asiatic Society) könyvtárosa. Ezen négy évet könyvtárosi tiszttel összekötött kötelességek teljesítésében és nyelvtudományi tanulmányai folytatásában töltötte. Amellett tudományos cikkeket írt a budhizmusról és a tibeti tudományosság köréből az indiai angol folyóiratok számára. Egy Schoefft nevű pesti festő, aki akkor Calcuttában dolgozott és Csománkkal ismeretségben állott, jegyzett fel adatokat tudósunk akkori életéről. Csoma remeteként élt a tibeti s más iratok halmazai közt az „Ázsiai

\*) Előző része, Kőrösi Sándor ifjúkora, lapunk jan. 21. és 25-iki számában jelent meg.

Társaság“ épületében, ahonnan ritkán mozdult ki, legfeljebb este, hogy az udvarban egy kis sétát tegyen. Sétája végeztével becsukatta magát szobájába, úgy, hogy midőn a pesti honfitárs meg akarta látogatni, mindig várnia kellett, amíg a szolgák a kulcsokat elővitték. Csomát akkor is könyvei közt lehetett kapni. Máskor oly zárkózott lény a távoli haza fiának társaságában megnyílt, kellemes beszélgetésbe kezdett és sokszor esti tíz órán túl is elbeszélgettek a hazáról s a magyarok eredetéről.

Az 1842. év elején ismét utra készült Csoma, most már azzal a biztos reménnyel, hogy tibeti vezető körök előtt is ismeretes tudós törekvései és jó ajánló levelek révén Lassába is eljuthat. Ekkor már ötvennyolc éves volt. Még tíz évig szándékozott Ázsiában maradni s csak a tíz év elteltével hazatérni. Most északkelet felől Sikkim és Bhután irányában a kinchinjingai hegyláncot át akart Tibetbe hatolni. Ezen útjának élményei felől nincs följegyzés. Titalyán át, ahol már korábban is tartózkodott, Darjilingnek tartott. Utja keresztül vezetett a Himalaya alatti „Terai“ néven ismeretes mocsaras vidéken, mely a legveszélyesebb malária terület. Az átutazás ezen az övön csak nappal történik, hogy az utas minél előbb a magasabb fekvésű vidékre jusson. Csoma valószínűleg lassan és szegényesen, alkalmassal gyalog tehette meg ezt az utat s így magába szivta a veszélyes láz csiráit. Április 6-án már lázas betegségben szenvedett. A betegség súlyosságát félreismerve, orvosságot sem akart magához venni. Betegségében is mind csak életének kedvelt és szívében idegenek előtt rejtve rejtett tudományos törekvéseivel foglalkozott, amelyeknek közeli elérését oly erősen remélte. A legnagyobb lelkesedéssel csüngött azon a gondolaton, hogy a ladaki és kanumi lámáknál még sokkal tudósabb papokkal fog majd érintkezni, akiknek tudománya és az ottani tudományos kincsek az ő eredeti kutatása tárgyára is világosságot vetnek. Okoskodása a magyar elődök országáról az volt, hogy Európának szláv, kelta, german nyelveiben azon nemzetet, melytől a mai Hungaria veszi eredetét, *hungar* vagy *jungar* névvel nevezik; az arab, török és perzsa könyvekben is gyakori említés van tőle egy nemzetről Közép Ázsiában, mely sok tekintetben hasonló azon néphez, mely keletről Magyarországra jött. Ezt a népet az említett nyelvek *voguv*, *ugar* vagy *ungarnak* nevezik. S ezen nyomokból kiindulva következik, hogy a jugarok országát a kínai birodalom északnyugati részeiben kell keresni. A végső napokban nagy megnyugvással emlegette Campbell angol orvosnak azt a kitüntető figyelmet, amelyben a tőle napfényre hozott adatok részesültek, nemcsak Hindottan, hanem Európa tudósai között is.

A betegség néhány nap alatt végezett Csomával. „Lelkes számításai hamar elborultak, vándorléptei hamar megállottak örökre“, mondja róla Duka Tivadar. Temetése megható egyszerűséggel folyt le. Résztvevett rajta majdnem minden Dardsillingben lakó európai, a temetési imádságokat Campbell orvos olvasta föl.

Messze idegenben ért tehát véget a küzdelmekkel és dicsőséggel teljes élet, melynek minden napja a hazai nép multját kutatta. Azonban főlemelő látvány, hogy az angol nép, mely tudósunk élete fáradságainak gyümölcseit legközvetlenebbül értékelte, halála után is kifejezést adott tudósunk iránti elismerésének. Az *Asiatic Society* 1000 rupiát szavazott meg egy díszes siremlék állítására. Az emlékkő nyolcszögű, magassága hét lábnyi, szomorú fűzfák és rózsabokrok körüvezik; az angol nyelvű

gyar fordításban ez az értelme: Itt nyugszik a magyar születésű Kőrösi Csoma Sándor, aki nyelvészeti kutatások végett Keletre jött s évek folytán, melyeket oly nélkülözések közt töltött, minőket ember ritkán szenvedett és a tudomány ügyében való fáradhatatlan munkálkodás után a tibeti nyelvnek szótárát és nyelvtanát készítette el, — ezek legszebb és valódi emlékei. — Munkálkodásának folytatása végett Lassa felé való útjában meghalálozott e helyen 1842-ik évi április 11-én. — Munkatársai a bengáliai Ázsiai Társulat szentelik e követ emlékének. — Nyugodjék békével.

Ezen vázlatos életrajzi adatokból látható, hogy Csoma az útjában álló legyőzhetetlen akadályok kényszerítő hatalma miatt eredetileg kitervezett útjából kénytelen kitérni. Tibeti tanulmányai közben azonban fölfedezte, hogy a dalai láma könyvtárában Lassában bizonyos irodalmi munkák találhatók, amelyek a régi hunok és jugarok China nyugati részén fekvő országának történetével foglalkoznak. Természetes tehát, hogy Lassában azon irodalmi műveket tanulmányozni óhajtott. Lassából Mongolországba hatolt volna, hogy az ott és a szomszédságában élő népeket megismerje.

Ezen tervek végrehajtásában a halál Csomát megátolta. De, ha eszerint eredeti célját nem is tudta elérni, életének folyása és jellemének megkapó vonásai kiváló tanulságot nyújtanak különösen az ifjuság számára. Ifjú éveiben megfogamzott tervét oly rendkívüli szívszággal igyekszik a kivitelig érlelni, utazásaiban akkora makacs kitartásnak, a fáradalmak oly hősies elviselésének adja példáját, hogy az elismerés, a hódolat pálmáját tőle meg nem tagadhatjuk.

A nélkülözések, a szenvedések jókedvű és panasz nélküli eltűrése mellett feltűnő vonás jellemében az önzetlenség. Magánosoktól a legkritikább esetben fogadott el jótéteményeket, közintézményektől is csak úgy, ha végzett munkájával ellenértéket nyújthatott. Angol ismerősei a róla szóló jelentésekben ezt a jellemvonást ismételtelen kiemelik, olykor félreismertethetetlen nemtetszéssel, de mégis kénytelenek bevallani, hogy ez függetlensége megóvására való törekvésekből származik.

Anyagi érdekek egyáltalán nem irányították, az életnek kényelme nem gyakorolt rá csábérót, székely fájának csekély igényűségével az életfenntartás követelményeivel szemben őt csak a tudomány kérdései érdekelték. Legnemesebb becsvágya abban tetőződött, hogy a derék férfiak részéről elismerésben részesüljön. Ezt teljes mértékben el is érte.

### A szimfonikus zenekar hangversenye.

Az önk. tűzoltó egyesület kebelében alakult Szimfonikus Zenekar f. évi február 25-én (vasárnap) d. u. 5 órai kezdettel a leány-középiskola tornatermében *házi hangversenyt* tart, amelyre e város és vidék minden zenekedvelőjét s különösen az ifjuságot is meghívja. Belépő-díj nincsen. A zenekar célul tűzte ki, hogy városunkban lehetőleg minden hónapban felváltva az egyes iskolák tornacsarnokában tart *házi hangversenyt* belépő-díj nélkül és minden negyedévben rendez egy nyilvános hangversenyt a Vigadó nagytermében.

Első alkalommal a leány-középiskola igazgatósága volt szíves lehetővé tenni a tornaterem rendelkezésre bocsátásával.

Április elején, — valószínűleg húsvétkor — nyilvános hangversenyt tervez a zenekar. Május elején a főgimnázium igazgatóságát kéri meg, hogy a tornatermet *házi hangverseny* céljára rendelkezésre bocsássa.

Felhívjuk a közönség érdeklődését e kul-



turális zenei eseményre, melynek műsora a következő:

1. Csokonay Ouverture Kéler Bélától.
2. Amoretten Reigen Valse Fucik J.-tól.
3. Dur és Moll Schreiner-től.
4. Csak egy éjszaka, Geiger Oszkártól.
5. Fantazia a Traviata operából, Schreiner-től.
6. Sympathie Valse Merrucapo E.-tól.
7. Deák-induló Krambergertől.

A zenekarban jelenleg 5 I. hegedű, 2 II. hegedű, 2 viola, 1 cello, 1 bőgő, 1 zongora, 1 harmonium, 2 fuvola, 1 oboe, 1 clarinett, 1 trombita, 2 vadászkürt és egy pozán van összeállítva, mely hangszereléssel még a zenekar nyilvánosan nem szerepelt eddig. Hisszük, hogy a közönség kellemes vasárnap délutáni zenei élvezetben fog részesülni és e házi hangversenyek népszerűekké válnak.

## HIREK

Szerda, február 21.

— **Halálozás.** Dr. Koréh Lajos ügyvéd, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó kollegium gondnoka és jogügyi tanácsosa 55 éves korában Sepsiszentgyörgyön elhunyt. A város társadalmi számottevő tagját vesztette el az elhunytban, kit e hó 19-én temettek el a kollegium tornacsarnokából a ref. egyház szertartása szerint.

— **Visszamenőleg redukálják a községi pótdadót.** A felemelt III-ik osztályu kereseti adó és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója után kirótt községi pótdadó csökkentésére vonatkozó munkálatok a vármegyei számvevő-ségnél javában folynak és rövid időn belül a kirótt községi pótdadó többletet törülni fogják, befizetés esetén pedig a következő évek adótartozásának javára könyvelik el.

— **Diákok bevonulási kedvezménye.** A hadügyminiszter megengedte, hogy azok a diákok, akik olyan iskolába járnak, amelyek az egyéves önkéntesi jogot biztosítják s akik ez intézet utolsó, vagy utolsóelőtti évfolyamát végzik, a bevonulás alól tanulmányaik befejezéséig felmenthetők.

— **Új utcai elnevezések Budapesten.** A budapesti közmunkatanács a Koronaherceg utcát „Petőfi-utca”-nak, a jelenlegi Petőfi utcát „Kazár-utca”-nak, a Köztemető-utat pedig „Fiúmei-ut”-nak nevezte el és elrendelte az utcajelző táblák illetlen való kicserélését.

— **Az egységes vármegyei közigazgatásért.** Minden hónap első kedden a vármegye összes főszolgabírái, polgármesterei és a felsőbb közigazgatási tisztviselők közigazgatási titkári értekezletre jönnek össze, hol a fontosabb közigazgatási ügyeket vitatják meg. Ezzel az egységes közigazgatás menetét akarják elérni.

— **Építik a községek telefonhálózatát.** Megemlékeztünk arról, hogy a megye községeit telefonnal szerelik fel. Amint a Haladás írja, Köröspatak, Gidófalva és Bodola községekben az építkezés immár megkezdődött. Remélhető, hogy ez év április végéig az egész vármegye be lesz kapcsolva a telefonhálózatba.

— **Megtalálták az eltűnt leányt.** A múlt számunkban megírtuk, hogy Kovács Ida berecki 30 éves, okl. tanítónő, ki 1914. év óta elme-zavart, febr. 6-án eltűnt hazulról. Akikkel találkozott a község utcáján, azt mondotta, hogy Kézdivásárhelyre megy. A hozzátartozói azt hittek, hogy megfagyott a nagy havazásban. A szerencsétlen leány csonttá fagyott hulláját tegnap megtalálták az oroszfalvi Fortyogó-fürdő jégvermében. Dr. Török Zoltán városi gazdátanácsos rókára vadászott és a fürdő környékén rókanyomokat fedezett fel, melyek a jégverem mellett fekvő üregbe vezettek. Vizsgálódás közben betekintett a verem ablakán és megdöbbenve odabenn emberi alakot pillantott meg. Behatolva az ajtón a verembe, irtózatossá látvány

terült el szemei előtt. A verem földjén meztelen női hulla feküdt, meztelen jobb lábán még rajta volt a fűzős cipő, a ruházatának többi része pedig mellette hevert. A fekvő helyzetben levő hullának a jobb füléből egy darabkát és az orrát nagyrészen lerágták az egerek. Hogy mikép jutott a szerencsétlen leány ilyen helyzetbe, nem lehet tudni. A verem ajtajának a lakatja le volt feszítve, de hogy ezt a leány feszítette-e le, vagy valaki más még jóval azelőtt, megállapítani nem lehet. Dr. Török Zoltán a borzalmass leletről azonnal jelentést tett a rendőrségnek. Dr. Tóth József városi titkári-orvos, Olariu és Tutoiu rendőrbiztosok és a bereckicsendőrőrmester szállottak ki a helyszínére, megállapítva, hogy a talált hulla azonos az eltűnt berecki leánnyal. A hullát beszállították a kézdivásárhelyi Rudolf-kórház halottas kamarájába.

— **Terjed a kiütéses tifusz Budapesten.** Budapestről jelentik: A városi főorvosi hivatal jelentése szerint Budapesten az elmúlt héten újabb 10 kiütéses tifusz megbetegedés fordult elő.

— **Ki akar valamit tudni orosz fogságban eltűnt hozzátartozójáról?** A következő sorokat kaptuk:

Tekintetes Szerkesztőség! Az Oroszországban levő hadifoglyok hozzátartozóinak szíves tudomására hozása céljából tisztelettel kérem b. lapjukba közzé tenni, hogy rövid időn belül visszatérek Rigába. Készséggel elvállalom az életben levő hadifoglyok eddigi biza nem térése-okának kipuhatolását, az életben levő, de huzamosabb idő óta életjelt nem adott hadifoglyok hosszú hallgatása okának kinyomozását, valamint a még ottrlevő foglyokkal való levelezés közvetítését. Beszerzem Oroszország bármely kormányzóságában levő foglyotábor, bányá, gyárakban elhalt hadifoglyok halotti anyakönyvi kivonatát, valamint az osztrák-magyar hadsereg-ből eltűnt és orosz hadifogolynak vélt egyének fel nem találása esetét igazoló okmányt, mely az itteni holtanyilvántást megkönnyébbíti és az érdekeltek a további hasztalan várakozástól megmentetnek.

Válaszbélyeggel ellátott levélbeli megkeresésekre azonnal válaszolok.

A tek. Szerkesztőség b. jóindulatát köszönve, maradok

Vamabuzau, 1923. február 8.

Teljes tisztelettel:  
Mihály Endre.

## Városi mozi.

(A mozi iroda közlése.) Mérsékeltlen fel-emelt helyárok mellett vetítik február 24-én, szombaton este 1/2 9, vasárnap, 25-én délután 5, este 1/2 9 órákor dr. Mabuse, kalandordrámának harmadik részét: *Dr. Mabuse a hálóban*. Told grófnét elrabolja Mabuse. Told gróf Wenk ügyésznek bejelenti, hogy hamisan kártyázott. Az ügyész orvosi kezelést ajánl. A gróf orvosa dr. Mabuse. Ez kijelenti a vele ellenkező grófnénak, hogy férjét is, Wenket is elteszi láb alól. Az ügyész lakásába be is dobnak egy bombát, a merénylőt azonban sikerült elfogni, eközben Told gróf szuggeszció hatására öngyilkos lesz. Az ügyészt maga Mabuse próbálja meg eltenni láb alól: egy tömegszuggeszció szeanszáira magával viszi. Az előadáson Mabuse hipnotizálja az ügyészt és megparancsolja, hogy szálljon be egy autóba. Minden terv szerint történik. Az ügyészt azonban barátai megmentik. Elkezdődik Mabuse üldözése, lakását megostromolják, míg végre sok holttesten át sikerül az elmenekült Mabuset, mint bomlott ideg-zetű embert pénzverdejében megtalálni.

**Elveszett** egy arany karperec. Akimegkapja vagy tud róla, adja át a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r.-t. üzletében 200 leu jutalom ellenében.

## Törött arany- és ezüstért

o bárkinél többet fizetek. o  
: Mielőtt eladja, érdeklődjön nálam :  
**S. KLEIN ZS. aranyműves, Főter 33. szám.**

## Nyújtódon egy vizi malom

bérbeadó. Értekezni lehet a tulajdonosnál  
NAGY ISTVÁN szeszgyárosnál.

Berki gyapjuból és selyemből **RUHÁT.**  
— kötők, illetve elkészítik —  
o-o 3-4 tanuló leányt azonnal felveszek. o-o  
JAKOBI ZSENI masamód. — Lakás: Régi posta-utca.

**Elsőrendű**  
**fenyővizet és szilvapálinkát**  
:: gyárt és szállít jutányos áron ::  
**BAKÓ ISTVÁN gyümölcspálinka-főzdeje**  
SZENTKATOLNA.

## ELADÓ egy új Schunda-féle pedálos CIMBALOM.

Cim a Könyvnyomda r.-t. üzletében megtudható.

„SAXONIA” NR. 370.

## Kitűnő Kiskükküllővölgyi

## BOROK

olesó árban kaphatók

WEGENDT, Vidombák 4. szám.

(Brassó mellett.)

## Megvételre keresek egy csürt.

— Ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek. —

Az

## Erdélyi Bortermelőknél

a Kézdivásárhelyi Takarékpénztár alatti  
— pincéjébe több vagon igen kitűnő —

## BOR ÉRKEZETT.

Árak: 6.— 7.— 8.— és 9.— leu.

Néhai Császár Szócs Dániel hagyatékát képező **belsőség** a rajta lévő épületekkel, valamint egy darab kerítéssel **szabadkézből eladó.**  
— Értekezni lehet az örökösöknél. —

## Szenzáció!

## Ingyen egy pár félcipő!!

Értesitem a m. t. vevőimet, hogy a cipőárak 40%-al emelkedtek, azonban, aki még februárban és márciusban nálam vásárolt, az régi árban kapja a cipőt s ráadásul mindaz, aki e két hónapban 3 pár cipőt vesz tőlem, **teljesen ingyen kap egy pár félcipőt**

próba nélkül, szám szerint. A megvásárolt 3 pár cipő férő női cipő kell legyen. Várva vevőim eddigi meleg pártfogását, vagyok kiváló tisztelettel:

**SZÁNTÓ GYULA.**

## Bélyeggyűjtők figyelmébe

Ritka külföldi bélyegek páratlan választékban kaphatók a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r.-t. üzletében

## Sok pénzt takarít meg,

ha megkóstolja a

**világosi özv. Grishaber Mórné**  
**Erdélyszerte ismert borpincéjéből**

érkezett jó **boraimat.** Nagyban vételnél zamatu 8 leu.  
Házhoz vive literenként 10 leu.

**Özv. Jancsó Ernőné**  
dohányáruda, Kézdivásárhely.

## HÉTFŐI ÚJSÁG

legújabb száma is szenzációs.

SZERKESZTIK;

**MÁTRAI JÁNOS ÉS S. NAGY LÁSZLÓ.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada N. Filipescu (Szentlélek-u.) 3.

A világpolitika legújabb eseményei. Érdekes riportok Erdély városaiából. Fontos közgazdasági tudósítások. Kereskedők ügye. Irodalmi rész. Sport.

Ára 2 leu.

Mindenkinek meg kell vennie minden hétfőn!

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság vállalkozásába berendezett könyvnyomdájában.